

Literatura infantil i juvenil al Pla d'Urgell: Autores destacades

Moisés Selfa Sastre

Universitat de Lleida/Centre de Recerques Mascançà

RESUM: En aquest article oferim un repàs de l'obra i autors del Pla d'Urgell que han escrit textos literaris pel públic infantil i juvenil. Es tracta d'obres majorment narratives i alguna de poesia. Els temes predominants d'aquestes obres són aventures viscudes pels seus protagonistes en espais meravellosos i l'aflorament dels sentiments més bàsics relacionats amb l'amor pel més dèbil i la por.

PARAULES CLAU: Literatura Infantil i Juvenil, Pla d'Urgell, escriptores, narrativa, poesia.

ABSTRACT: In this apaper we offer a review of the work and authors of the Pla d'Urgell that they have written literary texts for children and young people. These are mainly narrative and poetry. The predominant themes of these works are adventures experienced by their protagonists in marvelous spaces and the emergence of the most basic feelings related to love for the weakest and the fearful.

KEYWORDS: Children's and young Literature, Pla d'Urgell, writers, narrative, poetry.

PREFACI

La Literatura Infantil i Juvenil (LIJ) és aquella que hom defineix des de dos punts de vista: en primer lloc, aquells textos literaris que ha estat escrits per infants i joves i que els seus destinataris poden ser els propis infantil i joves o també el públic adult; en segon lloc, quan parlem de LIJ també ens estem referint als textos literaris que un adult escriu pel públic infantil i juvenil i que, per tant, posa èmfasi en un missatge que té un públic receptor molt definit.

En aquest treball, quan parlem de LIJ, en estarem referint a aquells textos literaris escrits per un autor adult i que el seu potencial receptor és l'infantil i/o jove, que el llegeix amb finalitats diverses, però que podem resumir en una: formar una competència literària que sigui capaç de copsar el missatge en qualsevol de les gèneres que aquest sigui presentat: narrativa, poesia o teatre.

Quan parlem de LIJ al Pla d'Urgell, ens hem de referir, en primer lloc, al *Saló del Llibre Infantil i Juvenil de Catalunya*, un esdeveniment que, des de 1984 el Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil organitza i que constitueix una mostra anual sobre el món de la LIJ. Des de 2002, i sense interrupció, aquest Consell Català i l'Ajuntament de Mollerussa ofereix a infants i joves fins a 15 anys i a les seves famílies un recull de més 4.500 llibres infantils i juvenils escrits i/o traduïts al català. Per tant, el binomi LIJ i Pla d'Urgell té ja un recorregut més que notable a les nostres terres.

Però a més d'això, podem parlar d'una nòmina d'escriptores que permeten parlar amb propietat d'una obra literària que situa la LIJ del Pla d'Urgell en un nivell de quantitat i qualitat de textos que cal remarcar. Ja l'any 2000, Foguet i Camps (2000: 19), en una primera i acurada aproximació a la cartografia, cànion i patrimoni literaris al Pla d'Urgell, apuntaven el nom de la miralcampina Magdalena Vilalta com a autora de textos narratius de LIJ. A aquest nom podem sumar els de Maria-Mercè Marçal i títols per a infantils i joves com *Cançó de saltar la corda* (2004), *La disputa de Fra Anselm amb l'Ase Ronyós de la cua tallada* (1986), *La màgia de les paraules* (2009), *Uf, quin dissabte, rateta Arbequina!* (2012); Cecília Reñé i *Sóc una flor, un estel, un núvol viatger ...* (2002); Ana Bergua i *Magdalena amb problemes* (2012) i *L'àvia necessita petonets* (2010); i la il·lustradora Conxita Botines i *Primeres narracions: contes recollits per les escoles Waldorf* (2012), *El arlequin y la estrella* (2013), *Sóc una flor, un estel, un núvol viatger ...* (2002).

El repàs de la trajectòria literària i artística d'aquestes escriptores i il·lustradora ens permet establir un primer cànion d'autores de LIJ al Pla d'Urgell que convè considerar i posar en valor. Heus aquí definit l'objectiu principal del nostre treball.

MAGDALENA VILALTA

Magdalena Vilalta (Miralcamp, 1947) és una autora que ha escrit textos narratius pel públic infantil i juvenil

on predominen personatges que viuen alguna mena d'aventura o itinerari. Aquest fet els permet créixer no sols des del punt de vista vital, sinó sobretot moral.

Vilalta és una escriptora que anà a l'escola, però als 13 anys hagué d'abandonar la seva formació acadèmica reglada, si bé pogué acabar els estudis de *Comercio Práctico*. És a partir dels 30 anys que comença a interessar-se i a estudiar la llengua catalana, fet que li permetrà publicar obres de LIJ en aquesta llengua com les que comentarem tot seguit.

El seu primer llibre publicat de LIJ fou *Històries d'en Pau Saberut* (1992), un relat amb un protagonista principal, Pau, que té moltes qualitats a nivell intel·lectual però no des del punt de vista moral. És un noi força orgullós i autosuficient:

El protagonista de la nostra història era intel·ligent i treballador i, com a conseqüència d'aquestes qualitats, era el primer de la classe. Aquest fet omplia d'orgull els seus pares i professors. Però veureu, el que passava era que en Pau, que com ja us he dit d'espavilat n'era un tros llarg, s'ho creia un xic massa que n'era i aquest era un greu defecte que el feia tornar insuportable (Vilalta, 1992: 9).

Aquesta supèrbia i afany de fer la seva és la que provoca que en Pau no obeeixi ni als seus mestres ni a un misteriós llumet, que el conduirà a viure una meravellosa història on diversos personatges i grups de gent el faran reflexionar. S'inicia, doncs, un itinerari que suscitarà un canvi d'actitud d'en Pau, que progressivament deixarà enrere el seu orgull per aprendre de la gent més humil.

En Pau és un nen que desafia l'autoritat dels mestres, fins al punt de desobeir-los. En una sortida al bosc, creient que coneix suficientment l'espai natural, s'allunya del grup classe fins que es troba amb un llumet, que el porta per diversos espais meravellosos habitats per ésser reals. Aquesta és una característica de la narrativa infantil i juvenil de Vilalta i que també trobarem en altres textos d'aquesta mateixa autora.

En Pau, guiat per aquest llumet meravellós, conviu amb un grup de salvatges no lletrats però que li guareixen, amb remeis naturals, picades de mosquits força agressius; aprèn d'uns llenyataires a encendre un foc a terra i portar foc amb les mans, malgrat que el nostre protagonista se les dona de llest adduint que sap molt de lletres; i d'un grup de pagesos coneix la duresa de la vida al camp i com muntar un cablejat de llum elèctrica amb pocs recursos. És així com en Pau canvia d'actitud i abandona la seva arrogància, tot reconeixent que la lletra no dona el total coneixement de la realitat i que persones més humils poden ensenyar lliçons de gran valor per la vida:

La intel·ligència ben emprada és meravellosa, Pau. Però, mai no t'has de creure que ho saps tot. L'ésser més insignificant pot ensenyar-te quelcom que tu no saps [...] no s'ha de menystenir mai l'experiència ni el saber popular (Vilalta, 1992: 68).

Cinc anys més tard, Vilalta publica el seu segon text de LIJ: *Viatge al planeta Venus* (1997). De nou es tracta d'un text, més extens que l'anterior obra comentada, on un protagonista real viu un viatge en un espai meravellós. Podem dir que aquest text és una novel·la d'aventures galàctiques protagonitzades per Maristhar, una noia jove que viu un conjunt de peripècies a l'espai sideral.

El text, de 138 pàgines, relata el viatge al planeta de Venus de Maristhar. És un viatge fantàstic i que suposa la iniciació de la protagonista al món adult. En aquest sentit, Maristhar, a mode d'*alter ego* de la pròpia Vilalta, viatja a un món fantàstic, mentre la resta dels seus companys i amics fan el que normalment fan les noies i nois de la seva edat. Aquest viatge fantàstic és conseqüència de la gran afecció de Maristhar per l'astronomia, que en viatjar Venus descobreix els efectes devastadors que planegen sobre el planeta Terra si els humans continuen fent-lo malbé amb actituds poc respectuoses cap al medi ambient i el respecte a la vida.

Maristhar, una noia amb actituds adultes, és capaç de plantejar-se el respecte al que és més propi de l'ésser humà –la pròpia vida– en una novel·la de ciència ficció que empeny al jove lector a identificar-se amb la protagonista. Malgrat la frustració per no sentir-se compresa pels humans, Maristhar albira un raig d'esperança i entén que la seva missió de protegir el planeta Terra ha estat per a ella una experiència irreplicable que l'ha fet créixer en tots els sentits:

De cop i volta, vaig pensar que, lluny, molt lluny, a l'espai, els meus amics del planeta Venus, que devien haver seguit fil per randa la nostra odissea, també es devien sentir tant o més frustrats que nosaltres. Però què hi podríem fer si ja havíem intentat tot allò que humanament ens havia estat possible? Tan sols, de tant en tant, demanava als venusians que almenys no es fes més gran aquell cercle (Vilalta, 1992: 138-139).

No es tracta d'un relat fàcil, donat que el viatge a l'espai sideral és una metàfora en tota regla del procés de maduració que s'inicia en Maristhar sense ser aquest personatge conscient d'aquest fet vital i, per què no, moral.

Quatre anys més tard, Vilalta publica de nou una altra novel·la juvenil, *Aventures al temple d'Angkor*

(2001). Aquest, com els darrers comentats, també és una altra narració d'aventures, però en aquest cas en dos espais complementaris un de l'altre: Cambodja, un espai real, i una mena d'espai fantàstic fruit d'un somni als temples d'Angkor.

El protagonista dels fets és un jove de nom Francesc que viu a Llivia (Catalunya Nord). Es tracta d'un noi força inquiet que és capaç de calar foc a la palla amb un bocí de vidre, fer malbé els fogons de la cuina de cada tot intentant liquar estany i fabricar-se un parallamps amb estris valuosos dels pares. Però la seva gran afecció és l'arqueologia, afecció que es veu reforçada amb el descobriment d'unes lletres i dibuixos dels seu oncle Charles, que marxà a Cambodja i no tornà mai més. Allí s'enamorà d'una ballarina dels temples Angkor: "En aquelles lletres, a més dels meravellosos poemes dedicats a la seva ballarina, hi havia tota la història que ell va poder saber referent als temples i edificis d'Angkor" (Vilalta, 2001: 32).

És, llavors, quan Francesc, acompanyat de la seva família, inicia un gran trajecte a Cambodja per descobrir aquests temples i les meravelles que hi són enterrades en aquests. No es tracta sols d'un viatge físic, sinó que a més Francesc madura a nivell moral i valora les persones pel que són i han fet de bé.

El viatge a Cambodja té un pas intermedi per Roma i Pompeia. Finalment Francesc i la seva família aterren a sols cambodjans, concretament Phonm Pehn. És quan visiten, acompanyats del seu guia de nom Xuan-Ly, el Gran Stupa i altres llocs com el Museu Nacional d'Artesania. En aquest sentit, el viatge de Francesc de moment és un viatge gairebé de turista com el que pot fer qualsevol. De Phonm Pehn la família es trasllada a Sim Reap, on són els temples d'Angkor.

Aquí Francesc i la seva família, acompanyats del guia Pierre, visiten els temples d'Angkor on coneixen una família també catalana. Un dels membres de la família és la Lurdes, jove amb la qual Francesc congenia molt fàcilment. La visita als temples d'Angkor és una oportunitat per veure dansar les ballarines d'aquest lloc, les anomenades Apsares. Francesc queda meravellat amb els seus balls.

Fins aquí Vilalta narra el viatge d'un personatge a un espai real situat al continent asiàtic. Però és a partir d'aquí que s'inicia un nou viatge, misteriós, al regne de Mucilinda, un personatge fantàstic que el nostre protagonista descobreix en una mena de somni. Mucilinda i la seva corta d'Apsares reben en Francesc amb un suculent àpat. Francesc vol posseir una d'aquestes Apsares, però per fer-ho haurà de resoldre tres enigmes. Són tres enigmes de difícil solució. Un llore fantàstic, que sembla encarnar l'esperit de l'oncle Charles, li ofereix la solució als tres enigmes. És així

com Francesc podrà posseir l'apsara desitjada. Ara bé, en un procés de maduració vital i moral, Francesc demana al rei Mucilinda torar al món real, on es retroba amb la seva família i la Lurdes, que posteriorment serà la seva esposa.

Aventures al temple d'Angkor és en tota regla un viatge que provoca en el protagonista un procés de maduració que l'empeny a valorar les persones que cada dia l'envolten. El seu afany desmesurat per posseir una de les ballarines dels temples d'Angkor l'havia empès a oblidar aquesta realitat. Aquest és el missatge que Vilalta vol transmetre al jove lector: cal valorar el que tenim i ens envolta quotidianament i no deixar-se meravellar per noves realitats que no són més que falses il·lusions.

Finalment, de Magdalena Vilalta comentarem la narració *El preu d'un plat de sopes amb ou* (2018), XXII Premi Vila de Puigcerdà 2017, publicat per l'Ajuntament de Puigcerdà. La protagonista és una noia jove, Ruth, que des de San Miguel de Tucumán (Argentina), viatja a La Seu d'Urgell amb una finalitat molt clara: recuperar el passat de la seva família que, en creuar a França tot fugint dels nazis, deixa amagat un preuat tresor en una masia de l'entorn de La Seu. Això la durà a viure tot un seguit de peripècies fins a aconseguir el seu objectiu.

L'aventura comença a l'aeroport de Barcelona. La Ruth coneix allí una taxista, la Montserrat, que la durà fins a La Seu. És tanta la complicitat entre ambdues joves que la Ruth li explica a la Montserrat el motiu del seu viatge: descobrir si en algun mas de la contrada hi podia trobar una joia que la seva àvia havia amagat tot fugint de la Gestapo. La Montserrat queda meravellada de la intenció i, convidada per la Ruth, decideix ajudar-la a trobar aquesta joia.

Empeses per un afany investigador, la Ruth i la Montserrat descobreixen en una plaça de La Seu un jove de cognom Baldrich, just el mateix que portava l'àvia de la Ruth. Contacten amb la seva família que els confirma que tenen un mas on els seus antics propietaris havien allotjat gent que fugia de la Gestapo. La Ruth, la Montserrat i la família propietària del mas es desplacen fins aquest. És, doncs, quan s'arriba al clímax de la narració:

Efectivament allí hi havia un forat. Immediatament, el Pere va anar a buscar els ferros que hi havia, encara, al foc i va començar a burxar-hi. Al cap d'uns instants un sonor "clic" al terra els deixa bocabadats, estupefactes, atònits i esperançats. Una petita capsula metàl·lica era al seu davant. La Ruth, tremolosa i emocionada, l'agafà i, prenent un petit ressort que hi havia en un costat, la va obrir. Dins hi havia la paga d'aquell plat de sopes amb ou. (Vilalta, 2018: 29).

Efectivament, la Ruth conservava el dietari de la seva àvia i la descripció del mas i el lloc on havia amagat una joia com a pagament de l'àpat que els masovers li van oferir la nit que fugia de la Gestapo.

Aquest relat, ambientat en un espai conegut i real, no és una narració fantàstica com les comentades anteriorment. Ara bé, sí que situa el jove lector en una realitat que li és més o menys coneguda: l'exili dur que moltes famílies jueves van patir davant l'extermini iniciat pels nazis. Es tracta, doncs, d'una narració que podem qualificar de relat històric protagonitzat per uns ésser que simbolitzen tot un poble.

MARIA-MERCÈ MARÇAL

Maria Mercè Marçal (Ivars d'Urgell, 1952-Barcelona 1998) és la universal autora del Pla d'Urgell coneguda, sobretot, per la seva producció literària per un públic adult. Ara bé, com a escriptora de LJI, podem destacar la compilació de versos d'aquesta autora que Bel (2004) va recollir fa més d'una dècada i publicat amb el títol de *La màgia de les paraules* (Selfa, 2015) i l'adaptació del clàssic narratiu de Turmeda *La disputa de fra Anselm amb l'ase ronyós de la cua tallada* (1417) que Marçal publicà amb el mateix títol el 1986 (Selfa, 2016). Com que a aquestes dues produccions infantils ja ens vam referir en anys anteriors, centrarem el nostre anàlisi en dues obres que encara no han estat objecte del nostre estudi: *Cançó de saltar la corda* (2004) i *Uf, quin dissabte, rateta Arbequina!* (2012).

Cançó de saltar la corda (2004) és un poema del llibre *Bruixa de dol* (1979). Per tant, forma part d'una obra on les bruixes són representades amb l'escombra i les fades. A més hi ha el dol per les bruixes, dones sàvies i perseguides al llarg de la història. Marçal, com les bruixes, se sent sola i estranya, com a dona jove que busca un altre tipus de feminitat a la tradicional de l'època.

El poema és una metàfora de la pluja. S'identifica la pluja amb una bruixa de cabells llargs. Quan ve a la nit, ho fa sense avisar. I el consell que Marçal dona als nens és que s'amaguen al darrera de la cortina mentre li fan adéu amb la mà a la bruixa que marxa.

Uf, quin dissabte, rateta Arbequina! és una recreació del conegut conte popular *La rateta que escombrava l'escaleta*. El seu personatge principal és la rateta Arbequina, cosina de la coneguda rateta que escombrava l'escaleta. El text està escrit l'any 1988, quan l'editorial La Sal encomana a Marçal l'escriptura d'un conte per a nens.

La rateta Arbequina és un animaló que li agrada fer fotografies. En sortir de casa cap al casament de la seva cosina amb el gat, es trobà un bitllet. No va

saber que fer amb ell, però havia de córrer si volia arribar a la boda de la seva cosina. Quan va acabar la boda, i havent fotografiat tots els assistents, la raqueta Arbequina pensà que podia comprar-se uns patins amb el bitllet que es va trobar. Més tard, en un parc va bescanviar els patins a una lloca àvia per un paraigües. Empesa per la fora del vent i agafada del paraigües arribà al moll, on la gata Pél Moix li proposa donar-li una canya de pescar si li regala el paraigües. La rateta Arbequina accepta. De camí cap a casa, passa per l'hotel Mel, on una rateta –la seva cosina– crida auxili tot deslliurant-se de les urpes del seu fragant marit. La rateta Arbequina la pesca amb la canya i totes dues corren cap a casa seva. En arribar-hi, el Conill Distret demana a la rateta Arbequina si ha trobat un bitllet. Aquesta li explica que sí i el que ha fet amb ell aquell dissabte que sortí corrents cap a la boda de sa cosina. Finalment s'organitza una festa pel veïnat tot celebrant l'amistat que els uneix.

Es tracta, doncs, un breu conte, on apareixen alguns dels personatges més coneguts del de *La rateta que escombrava l'escaleta*. Amb un llenguatge senzill i vibrant, es succeeixen tot un conjunt d'accions amb un final feliç.

CECÍLIA REÑÉ

Cecília Reñé és una autora de Fondarella (1961) de la que volem destacar el seu poemari sobre la natura i les les estacions *Sóc una flor, un estel, un núvol viatger...* (2002) Amb un llenguatge àgil i uns versos carregats de ritme i musicalitat aquesta poetessa convida al jove lector a descobrir la sonoritat de l'aire, el moviment dels animals i la potencialitat de cadascuna de les quatre estacions anyals. L'obra està il·lustrada per la també pladurgellenca Cecília Botines amb colors vius i nítids que ens parlen de cadascuna de les estacions.

Primavera és la primera part del poemari. Ens els versos d'aquesta primera part apareixen arbres florits, cels blaus, la pluja que ho rega tot i flors i animalons que desperten després d'un llarg estiu:

Presumides papallones	Les roselles tan vermelles,
voletegen formant ones.	em voldria casar amb elles...
Marieta, marieta:	Les malves i margarides
què amagues sota l'aleta?	són les meves preferides. (Reñé, 2002).

Estiu és la segona part del poemari. Per aquesta transiten versos de mar i petxines, versos d'un sol que il·lumina el llarg dia, versos de les fogueres de Sant Joan i versos d'una cuqueta que sembla perduda en la verdor del terra:

Literatura infantil i juvenil al Pla d'Urgell: Autores destacades

Cuqueta dolça de llum, De nit, busco pel terrat
t'has perdut enmig del fum? però mai t'hi he trobat. (Reñé, 2002).
Ja no et veig de fa molt temps:
que se t'han endut els vents?

Tardor és la tercera part de l'obra. En cadascun dels poemes surten fulles que cauen dels arbres, orenetes que emigren cap a llocs calorosos i, sobretot, arbres despallats com el d'aquest poema:

Arbre amic meu! Ara jo tinc
Com t'has quedat? el teu vestit
Rames, rametes, sota els meus peus,
tot despallat! crec-crec, cric-cric. (Reñé, 2002).

Finalment, *l'Hivern*. La fred, el silenci de la nit i neu, molta neu, són els elements naturals que són mostrats al jove lector:

El silenci de la neu provinent d'un llarg viatge
deixa anar un fil de veu. hi ha un sorprenent missatge
"Freda era i freda sóc, que ens explica aquell secret
però saps que en cada floc de com no tenir mai fred?" (Reñé, 2002).

ANA BERGUA

Ana Bergua (Mollerussa, 1973) és jove escriptora formada en el món de la salut a la Universidad de Navarra i a la de Lleida. Com autora de LIJ, destaca per dos títols on els seus protagonistes infantils han de resoldre tot un seguit de vivències que els desconcerten.

La primera obra que comentarem és *L'àvia necessita petonets* (2010), àlbum publicat per l'Editorial Proteus i il·lustrat per Carme Sala. En aquest àlbum il·lustrat es narra una història de coneixement i d'acceptació dels canvis produïts en la vida d'una nena i la seva família en acollir la seva àvia a casa per a cuidar-la. La seva àvia pateix una malaltia degenerativa que fa que perdi la memòria, la noció de l'espai i el temps, que es desorienti... Al principi, a la seva néta no li fa gens de gràcia que hagi vingut a viure a casa seva per tots els canvis que això ha comportat, però, amb els dies se n'adona que la seva àvia necessita que la cuidin i la mimin. Finalment, ella i tota la seva família troben solucions reals i creatives per superar els entrebancs amb què es troben dia a dia i per fer-li la vida més fàcil a la seva àvia.

Així doncs, el tema principal d'aquesta història és la malaltia degenerativa de l'Alzheimer, el pes dels anys en la memòria i la psicomotricitat dels avis. En l'obra, veiem un intercanvi de papers en la família: avis que sembla que tornen a la infantesa, fills que fan de pares

i nétes que fan d'àvies. Es tracta doncs, d'una realitat amb la qual es troben moltes famílies.

La protagonista infantil, la Maite, té un paper clau en l'acceptació d'aquesta realitat. Ella podria ser qualsevol infant en el seu lloc, ja que els sentiments i pensaments que l'afecten són els que molts infants podrien tenir quan no comprenen la situació i els canvis que es produeixen al seu entorn més proper. No obstant això, la Maite també dona vida a la innocència i té l'habilitat de canviar radicalment de comportament en comprendre què li passa a la seva àvia.

Magdalenes amb problemes (2012) és un relat on Bergua aborda una realitat punyent a les aules escolars: l'assetjament escolar o l'anomenat bullying. En Pau, el protagonista de la història, és un nen inquiet capaç de foradar un sac ple de gra al garatge del seu padrí mentre hi juga allí. Sembla no estar gaire conforme amb la seva forma de ser, si bé la seva mare li insisteix a que sigui ell mateix i no vulgui ser una altra persona: "Pau, no has de tenir enveja de ningú, sinó aprendre a veure què és el millor de tu mateix i estimar-te tal com ets, amb les teves coses bones i les teves coses menys bones. Així és com t'estimo a tu" (Bergua, 2012: 26-27).

La vida d'en Pau canvia el dia que decideix tenir una llibreta de receptes on apunta com fer unes magdalenes que li ensenya la mare. Aquesta llibreta és descoberta per la *banda dels hienes*, tres companys d'escola que es mofen d'en Pau tot titllant-lo de *cassoletes*. Comença una història de bullying que arriba al seu moment més àlgid quan *les hienes* penguen una foto d'en Pau per l'escola i sota d'aquesta el missatge de rebuig. És llavors quan en Pau no pot més i decideix fer front al problema tot sol. En trobar-se amb les hienes, els diu que ja no els té por i aquests decideixen deixar-lo d'una vegada. De sobte, la mare d'en Pau, que observava l'escena, surt del lateral d'un passadís de l'escola i felicita el seu fill, tot advertint-lo que li havia d'haver explicat el seu problema molt abans. Pau descobreix el poder de la comunicació amb els pares per poder fer front a vicissituds vital com pot ser el bullying.

Aquesta narració, per a nens i joves de 8 anys en endavant, situa la qüestió de l'assetjament escolar en tota la seva màxima dimensió, si bé el missatge és clar: el diàleg pares-fills és la clau per ser feliç a l'escola.

A MODE DE CONCLUSIÓ

Després d'aquest repàs per obres d'autores de LIJ del Pla d'Urgell podem dir que existeix una voluntat per part d'aquestes de fer arribar al públic infantil i jove textos especialment creats per a ells. Es tracta d'obres que saben copsar la intel·ligència d'aquest públic a

partir del tractament de temes que els interessa.

Sovint són textos narratius d'aventures en món llunyans i irreal. També hi ha textos on afloren les emocions més bàsiques (la por, l'amor pel proïsme). Els personatges d'aquests són nens i joves. Per tant es produeix una identificació fàcil amb el protagonista, ja que les aventures viscudes per ell i els problemes als quals s'enfronta són fàcilment assimilats pel públic lector.

Pel que fa a la poesia, destaca la figura omnipresent de Maria-Mercè Marçal, si bé hem de posar de relleu la de Cecília Reñé amb un conjunt de poemes senzills, càlids i molt sensorials. Aquesta és una de les característiques de la poesia infantil. Només així es pot acostar al públic lector un gènere que tradicionalment ha considerat difícil, però que sens dubte ha de contribuir a la construcció d'una sòlida competència literària en aquesta etapa de formació inicial.

BIBLIOGRAFIA CITADA

BEL, J. (2004). *La màgia de les paraules*. Barcelona: Baula.

BERGUA, A. (2010). *L'àvia necessita petonets*. Cànoves: Ed. Proteus.

BERGUA, A. (2012). *Magdalenes amb problemes*. Cànoves: Ed. Proteus.

CAMPS ARBÓS, J & FOGUET I BOREU, F. (2017). Cartografia, cànon i patrimoni literaris al Pla d'Urgell. *Mascañà. Revista d'Estudis del Pla d'Urgell*, 1, 17-30.

MARÇAL, M.-M. (2004). *Cançó de saltar la corda*. Barcelona: Ed. Cruilla.

MARÇAL, M.-M. (2012). *Uf, quin dissabte, rateta Arbequina!* Barcelona: Ed. Estrella Polar. Col·lecció L'Odissea.

REÑÉ, C. (2002). *Sóc una flor, un estel, un núvol viatger...* Lleida: Pagès Edicions.

SELFÀ SASTRE, M. (2015). La poesia infantil i juvenil de Maria-Mercè Marçal: vint-i-dos poemes de records i fantasies. *Mascañà: revista d'estudis del Pla d'Urgell*, 6, 175-180.

SELFÀ SASTRE, M. (2016). *La Disputa de Fra Anselm amb l'Ase de la Cua Tallada* (1986), de Maria Mercè Marçal i Glòria Puig: una adaptació infantil i juvenil de l'obra de Turmeda (1417). *Mascañà. Revista d'Estudis del Pla d'Urgell*, 7, 149-156.

VILALTA, M. (1992). *Històries d'en Pau Saberut*. Lleida: Pagès editors.

VILALTA, M. (1997). *Viatge al planeta Venus*. Lleida: Pagès editors.

VILALTA, M. (2001). *Aventures als temples d'Angkor*. Solsona: S.C. Edicions.

VILALTA, M. et al. (2018). *El preu d'un plat de sopes amb ou i altres narracions*. Puigcerdà: Ajuntament de Puigcerdà.